

Magányosan, de nem egyedül

Zötyögős földútra térünk rá a műútról. A terepjáróban *Márton Sándor* és *Szabó Richárd* rendőr főtörzsőrmesterek éberren fürkészik a friss hóval borított utat. Egy kis csatorna mentén letérünk az „országútról”, és a réten át „toronyiránt” tartunk egy magányos tanya felé. Kilométeres körzetben csak puszta, talán a major van legközelebb, úgy két kilométerre.

Parancsnoki eligazítás után indultak szolgálatba a rendőrök azzal a feladattal, hogy a magányos tanyán élő *K. Zsuzsa néni* meglátogassák: hogy van, nincs-e valami baj, látott-e valami gyanúsát, amitől esetleg fél, szüksége van-e valamire. Hozzájuk szegődtem – riportra. Néhány mondat után „összebarátkozunk”. (A rendőrautó ilyen körülmények között korántsem olyan gyomorszorító, mint amikor az út mentén áll, és utasai éppen „lemeszelik” a kocsimat.)

Megtudom tőlük, hogy rendszeresen látogatják Zsuzsa néni; ha nagy a hideg vagy a hó, hetente háromszor is; ha jó az idő, akkor is kimennek hetente legalább egyszer. Vagy ők, vagy mások. Zsuzsa néni azóta él magányosan, amióta a testvére meghalt. Jó erőben van, bejár a piacra. Legfőbb árucikke a tojás. Ilyenkor bevásárol, beszélget az ismerősökkel. A műuton buszjárat van, onnan – vagy odáig – gyalogol. Kapott egy mobilt, hogy ha baj van, jelezni tudja. Van egy rádiója, az a társasága.

A tanyán nincs villany, a vizet egy ásott kútból nyeri, fával fűt. Már kétszer is betörték hozzá, amikor a piacon volt. Felajánlották neki, hogy költözzön a városba, de nem akar. Erőltetni pedig nem lehet.

A tanya – ebből a szögből – egészen jól néz ki. A cseréptető átrakva, a fala frissen vakolva.

– Rosszabbat vártam – mondom kicsit megnyugodva.

– Most rakták át ezt a végét, mert összeomlott. A másik vége nem így néz ki.

A terepjáró felkapaszzkodik egy kis, gátszerű emelkedőre. Innen lehet bejutni a tanya. Az udvaron áll meg az autó. Az állami gazdaság – míg volt – már régen körülölelte a „birtokot”. A tanyát egy hektárnyi föld veszi körül, amely láthatóan bőven termi a gazt. Környékét felverte a surján, néhány száraz akácfa mellett rogyadozó sutfink sora. Láthatóan régen nem használják semmire. A folyosót szakadozott, fekete fólia takarja. Mögüle évtizedek fölösleges holmijának halmaza kandikál. Az udvaron egy halom fűrészelt fát takar a hó. Legalább nem fázik – gondolom. Megnézem a ház elejét: a nyeregteret bókól a mezőnek, a tapasztás omlik. Egyszer rászakad – fut végig rajtam a gondolat.

– Bemegyünk? – kérdezem.

– Talán nem – néznek össze bizonytalanul. – Benn laknak a jószágok is.

Egyetértően bólintok, mikor már jön is felénk egy vékony, otthoni ruhába öltözött asszony. Ismerősként köszönti a rendőröket, s meg sem lepődik, hogy velük van egy idegen, aki fényképez, kérdezősködik. Teljes a bizalom.

– Csókolom, Zsuzsa néni! – köszöntik.

– Jó hogy jönnek! Vendégeim voltak. Odavan az én Júnóm. Jövő ki reggel, nem hallom az ugatását. Megyek, hogy megetessem, hát a madzag elszakadva, a kutya sehol. Biztosan világgá kergették, vagy elaltatták.

– Kik?

– Hát akik szoktak. Mikor mentem a piacra, megálltak mellettem, és kérdezősködtek. Megismertem az egyiket, D.-nek a veje volt. Azok nagyon rossz emberek. Szólni kéne a vezetőjüknek, hogy törődjön velük. A négy asszonyt most láttam először.

– Elvittek valamit?

– Nem tudom. A tyúk, a kacsá, az kell nekik, de azokat bezárom a lakásba, hogy ne férjenek hozzá. A padláson jártak. Ott olyan rend volt, amióta átrakták a falat, most meg minden össze van dobálva.

– Mit vittek el?

– Nem tudom. Nem volt ott semmi értékes. Ócska cserepek, üvegek, meg ami már fölösleges, de nem akarom kidobni.

Az egyik rendőr tanácstalanul néz a padlásfeljáróba, miközben meghallgatja Zsuzsa néni panaszait.

– Valami nincs teljesen rendben e körül a betörés körül – mondja csendesen társának Szabó főtörzsőrmester. – Nem tűnt el semmi, nem látszik semmi.

Csinálok néhány felvételt. Zsuzsa néni – igazi nő – szabadkózik, hogy most ne, majd ha szépen felöltözik és megfésülködik, meg hát különben is, ő már idős.

– Elhagyta már a nyolcvanát? – kérdezem.

– Jaj! Ne öregítsen! Még csak 81 vagyok.

Azonnal elnézést kérek tapintatlanságomért, jutalmul fényképezhetem.

– Mióta él itt?

Kérdésem gátat szakít fel. Megtudjuk Zsuzsa néni élettörténetét, az édesapja háborús viszontagságait és hősies cselekedeteit. Dióhéjban ez a történet: Az édesapja Horthyéktól vitézi címet és vitézi birtokot kapott. Ez a föld volt a több tagban lévő birtokból a legnagyobb, hát ezért építette ide a tanyát 1937-ben. A földművelésből éltek. Aztán a kommunista rendszerben elvették a földet, csak a tanyát és a körülötte lévő földet hagyták meg, itt élt az édesapja is, haláláig. Zsuzsa néni közben Pesten is volt segédmunkás, meg a térszben dolgozott. Nyugdíjat kap, ebből él, meg a tyúkokból. Megismerjük a Júnó nevű kutyák történetét – mert hogy több is volt ezen a néven –, kezdetben a Papa akaratából, aztán emlékére.

– Nyertem ám én rádiót, fényképezőgépeket, könyveket meg mindenfélét. Rejtvényeket fejtettem meg.

Ragyog az arca, amikor meséli. Itt valami megint hibádzik, mert amikor a Tolnai Világlapja volt, akkor Zsuzsa néni még kislány volt, és nemigen osztogattak rádiót és fényképezőgépet. De ilyen kicsiségeken nem akadunk föl, nem rontjuk az örömet. Bizonyosan valamelyik későbbi lapról lehet szó. Több dolgunk nem lévén, udvariasan topogunk még egy kicsit, majd jó kívánságok közepette kocsiba ülünk.

– Négy-öt éve még tényleg fejtetta a rejtvényeket – erősít rá az egyik kísérem.

Nem tudok szabadulni a látottaktól, vissza-visszakanyarodunk Zsuzsa nénihez.

– Az az életcélja, hogy fenntartsa magát.

– Itt nőtt fel, a tanyához köti minden emléke, persze, hogy nem akar a városba menni.

Elsuhanunk a major mellett.

– Amíg megvolt a büfé, rendszeresen bejárt melegezni, beszélgetni. Ez volt a társasága.

– Még most is bejár a központba, vannak akiknek ő hordja a tojást.

– Az a baj, hogy az édesapja volt az utolsó férfi a tanyában. Azért néz így ki.

Még szóba kerül, hogyan lehetne megnyugtatóan megoldani a helyzetét, de itt elakad a szó. Elmondom még, hogy 1970 körül itt két tanyasi iskola is volt, és a csatorna körül rendezett központ alakult ki: kaszálták a füvet, virágoskertek övezték a házakat, olyan volt, mint egy nyaralótelep. De hová lett a tavalyi hó?! **Kutas Ferenc**

